

BØRN OG MOBIL- TELEFONER

**VEJLEDNING TIL FORÆLDRE
VED KØB AF MOBILTELEFONER**

INDHOLD

- 3 *Børn og mobiltelefoner*
- 4 *Abonnement eller taletid?*
- 6 *Undgå misbrug eller overforbrug
– saldokontrol og spærring*
- 8 *Underholdning på mobiltelefonen
– ikke altid kun sjov*
- 10 *Tag hensyn til andre – og dig selv!*
- 12 *Børn og mobilmobning*
- 14 *Sundhed og sikkerhed*

BØRN OG MOBIL- TELEFONER

Mobiltelefonen er på kort tid blevet en vigtig del af børn og unges kultur og spiller en central rolle i deres hverdagsliv. De bruger den til leg og spil og til at følge med i hinandens liv. Desuden skaber mobiltelefonen tryghed for dig og dit barn, fordi I altid kan komme i kontakt med hinanden.

Men som al anden moderne teknologi øger mobiltelefonens mange muligheder også risikoen for ubehagelige overraskelser og misbrug. Som forældre kan du være med til at sikre, at dit barn bruger sin mobiltelefon hensynsfuldt og fornuftigt. Pjecen her handler om, hvad der er værd at være opmærksom på og tale med dit barn om.

ABONNEMENT ELLER TALETID?

Når dit barn skal have en mobiltelefon, står valget mellem at tegne abonnement eller købe et taletidskort. De to betalingsformer adskiller sig ved, at når man vælger abonnement, gøres forbruget op og efterbetales på en regning, mens man med et taletidskort betaler et bestemt beløb forud, som man har til rådighed.

Abonnement

Der er mange slags mobilabonnementer. Nogle er billigere, når man bruger telefonen i bestemte zoner, eller når man taler med andre familiemedlemmer, mens andre har særlige rabatter på sms-beskeder. Før du tegner et abonnement til dit barns mobiltelefon, er det vigtigt, at I taler om, hvordan mobiltelefonen skal bruges og til hvad. En af de store fordele ved at vælge et abonnement er, at barnet aldrig løber tør for taletid, som det kan ske med et taletidskort. Du skal være

*Telestyrelsen udgiver hvert kvartal pjecen
”Hallo, hallo – Ved du hvad det koster?”.
Den giver blandt andet et overblik over priserne
på mobiltelefoni. Pjecen findes på www.itst.dk*

opmærksom på, at unge under 18 år ikke selv må tegne mobilabonnement. Når abonnementet tegnes i dit navn, er det altså dig, der hæfter for regningen, også selvom det ikke er dig, der bruger mobiltelefonen.

Taletidskort

Taletidskortet er en mere simpel løsning, hvor samtalerne betales forud. Der kommer altså ikke en regning, og når taletiden er brugt op, skal der betales for nye minutter. Når taletiden er ved at slippe op, får brugeren besked direkte på mobiltelefonens display. Den nye taletid kan eksempelvis købes via internettet, og så er mobiltelefonen igen klar til brug. I nogle tilfælde kan der være begrænsninger ved et taletidskort, f.eks. kan taletidskort for nogle mobiloperatørers vedkommende ikke anvendes i udlandet. Men man kan altid ringe til Alarm 112 – også selvom taletiden er opbrugt.

UNDGÅ MISBRUG ELLER OVERFORBRUG

Teleselskaberne tilbyder en række services, som gør det lettere for dig at undgå overforbrug eller misbrug af dit barns mobiltelefon.

Saldokontrol

Du kan vælge at fastsætte en øvre grænse for, hvor mange penge dit barn kan bruge på at snakke i mobiltelefon. Det kaldes en saldokontrol, og med den bliver telefonen spærret, når dit barns forbrug rammer den øvre grænse, der er sat.

Spærring

Mobiltelefonen kan spærres for visse typer af udgående kald, hvor prisen pr. minut er højere end for et almindeligt opkald. Der er mulighed for følgende spærringer:

- Spærring for opkald til tillægstakserede 901-905-numre (betalingsnumre)
- Spærring for opkald til udlandet

Selvom der er sat forskellige spærringer på dit barns mobiltelefon, er det altid muligt at ringe til Alarm 112.

- Spærring for roaming (muligheden for at modtage opkald i og foretage opkald fra udlandet)
- Spærring for indholdstakserede sms'er. En række ydelser som logoer, ringetoner, videoklip og vittigheder kan betales via mobiltelefonen. De markedsføres i blade, på tv og internet. Tag en snak med dit barn om, at den slags ydelser kan være dyre, og lav aftaler om, hvor vidt og hvornår barnet skal benytte dem. Det er muligt at spærre for ydelserne, så der ikke kommer uventede poster på regningen.
- Spærring for brug af det mobile internet. Det mobile internet giver adgang til diverse mobilportaler og –tjenester, hvoraf nogle er gratis, mens der skal betales for andre. Betaling sker enten ved brug af indholdstakserede sms eller som forbrug af datakommunikation. Ved spærring for indholdstakseret sms kan du stadig bruge de gratis tjenester, der leveres på

det mobile internet. Det er kun tjenester, som betales via indholdstakseret sms'er, der er spærret. Du kan også vælge af få spærret fuldstændig for brug af det mobile internet. En fuldstændig spærring omfatter imidlertid også spærring for brug af mms (billedbeskeder). Tjenester, der ikke betales via mobilregningen kan teknisk være tilgængelige, uden at udbyderen har truffet aftale med mobilskaberne. Det kan være spil som f.eks. poker og andet indhold, som ikke vil kunne godkendes efter mobilskaberernes fælles retningslinier. Betaling for denne type tjenester sker derfor ikke over mobilregningen eller taletidskortet, men f.eks. via kredit- eller betalingskort, hvor man skal være myndig for at gennemføre en betaling. Det er alligevel en god idé at tage en snak med dit barn om disse tjenester og hvilke risici, der kan være forbundet med dem.

UNDERHOLDNING PÅ MOBIL- TELEFONEN – IKKE ALTID KUN SJOV

Chat

Mange mobiltelefoner giver mulighed for at besøge chatrum og spille på hjemmesider ved at gå på internettet. Et chatrum er et virtuelt mødested, hvor man kan møde lige-sindede og dele interesser via anonyme tekstbeskeder og i nogle tilfælde også billeder. Chat kan også foregå på andre måder, for eksempel gennem et spil. Reglerne for brugen og graden af overvågning er forskellig fra tjeneste til tjeneste.

Vejled dit barn, så han eller hun følger nogle principper, uanset hvor der chattes:

- Afgiv aldrig personlige oplysninger som dit rigtige fulde navn, adresse og telefonnummer.
- Skriv heller aldrig en andens navn, nummer og lignende, og lad være med at udgive dig for at være en

Undgå uønskede opkald.

Lav enkle aftaler med dit barn for at undgå uønskede opkald:

- *Lad være med at give dit nummer til fremmede.*
- *Tal med en voksen, hvis du modtager ubehagelige beskeder eller opkald fra fremmede.*
- *Du kan lade telefonsvaren tage imod opkald fra telefonnumre, du ikke kender.*
- *Lad være med at svare på beskeder fra nogen, du ikke kender.*

anden, som for eksempel en voksen eller en kammerat.

- Forlad chatrummet med det samme, hvis samtalen gør dig utryg.
- Hvis du aftaler at mødes med en person, du har mødt via chatten, så tag altid en voksen med og sørg for, at I mødes på et offentligt befærdet sted.

Læs mere om sikker chat på

www.sikkerchat.dk

Voksenindhold på mobiltelefonen

I dag er det muligt at købe voksenindhold som erotiske billeder, videoklip og lignende via sin mobiltelefon hos nogle danske teleselskaber. De danske teleselskaber har indgået en fælles brancheaftale om salg af det såkaldte tillægstakserede voksenindhold (fire-cifrede numre der starter med 16). Aftalen giver fælles spilleregler på området,

og der er som udgangspunkt spærret for køb af voksenindhold. Hos nogle teleselskaber har du som myndig mulighed for at få åbnet for adgangen til tjenesterne. Ønsker du efterfølgende at spærre for adgang til tillægstakseret voksenindhold, kan du sende en sms med ordet "STOP" til 1699 eller kontakte dit teleselskab. Hvis du har spærring for indholdstakseret sms omfatter spærringen også voksenindhold. På linie med internettet giver mobiltelefonen i princippet adgang til alle slags hjemmesider. Det er en stor fordel, da det giver adgang til en masse information og viden. Men heller ikke på mobiltelefonen er det muligt at spærre for adgangen til gratis, private eller udenlandske hjemmesider med voksenindhold, medmindre du vælger at spærre helt for adgang til internettet på mobiltelefonen. Tag en snak med dit barn om, hvad mobiltelefonen skal bruges til, og hvad der er ok.

TAG HENSYN TIL ANDRE — OG DIG SELV!

Mobiltelefonen skal bruges med omtanke. Vær et forbillede for dit barn, så du giver gode vaner videre.

Hensyn til andre

Det kan virke forstyrrende på andre, når nogen taler i mobiltelefon i det offentlige rum. En meget privat samtale kan overskride de ufrivillige tilhøreres intimitetsgrænser. Snak med dit barn om, at det i nogle situationer kan være en god idé at sende en sms i stedet for at ringe. En samtale kan gøres kort eller måske vente til senere. Det er også ofte muligt at gå lidt afslappet. I nogle tilfælde kan det være en fordel at sætte mobiltelefonen på lydløs, så den ikke generer andre, når den ringer.

Husk roen

Mobiltelefonen er efterhånden en naturlig del af både børns og voksnes liv. Børn er vokset op med teknologiens muligheder og de afbrydelser og påvirkninger, der følger med. Faktisk er børn ofte bedre end voksne til at give sig selv et frikvarter fra mobiltelefonen, hvis de har brug for det. De slukker ganske enkelt for den. Oplever du alligevel, at dit barn har svært ved at håndtere mobiltelefonen, så tal om, hvordan man kan skabe ro for sig selv. Det kan være at slukke for mobiltelefonen, mens der bliver lavet lektier og om natten, så søvnen ikke forstyrres.

BØRN OG MOBIL- MOBNING

Tænk, før du sender

Søde, sjove og kærlige sms- og billedbeskeder er en del af kulturen omkring mobiltelefoner. Mange børn og unge bruger dem til at glæde hinanden. Men beskederne kan desværre også bruges til at mobbe andre med. Tag en snak med dit barn om, hvad der hører hjemme i sms'er, og hvad der ikke gør. Selvom en besked med et ubehageligt indhold kan virke harmløs i en konkret situation, kan det være en meget dårlig oplevelse for den, der modtager beskeden.

Tænk før du knipser

Med en kameratelefon kan man tage billeder overalt, og en billedbesked kan hurtigt sendes rundt til mange. Det er en god måde at dele oplevelser på, så længe det gøres med omtanke. For hvad, der i øjeblikket virker sjovt i den ene ende af telefonen, kan virke stødende og ubehageligt, når det kommer frem til modtageren. Det er heller ikke rart at blive fotograferet, hvis man ikke ved det eller ikke har sagt ja til det. Tal med dit barn om, hvor grænsen går, når man tager og sender billeder med mobiltelefonen.

Regler for brug

Man må ikke true folk på livet i en sms – heller ikke selvom det er ment for sjov. Hvis modtageren bliver bange, er truslerne kriminelle og kan straffes med bøde eller fængsel. Hænger man folk ud med billeder, man har taget af dem uden deres samtykke, kan man retsforfølges.

Læs mere om mobiltelefoner og antenner
på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk

SUNDHED OG SIKKERHED

Det er vigtigt, at du kan føle dig tryk ved mobiltelefonen og mobilantennen. Området er genstand for forskning i mange lande og følges nøje af teleselskaber og myndigheder. Forskningen danner grundlaget for myndighedernes anbefalinger og grænseværdier, som mobiloperatørerne efterlever.

Mobiltelefoner

Mobiltelefonen udsender radiobølger ligesom radio- og tv-sendere, blot meget svagere. Påvirkningen fra mobiltelefonernes radiobølgesignaler opgøres ved den såkaldte SAR-værdi. Alle telefoner på det danske marked har SAR-værdier, der ligger under de grænseværdier, myndighederne har fastsat. Oplysning om SAR-værdierne for mobiltelefoner fås i din telebutik eller på producenterens hjemmeside. Verdenssundhedsorganisationen WHO konkluderer

udfra undersøgelser, at radiobølger fra mobiltelefoner ikke har nogen kendt effekt på helbredet, når grænseværdierne overholdes. Den samme konklusion er Sundhedsstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Videnskabs- og Sundhedsministeriet nået frem til i deres selvstændige vurderinger. Men da vi endnu ikke har tilstrækkelig med viden til at sige med sikkerhed, at radiobølgerne ikke kan skade børn, anbefaler Sundhedsstyrelsen, at forældre fortæller deres børn, at det er sikrest at bruge headset, når de taler i mobiltelefon.

Antenner

Mobiloperatørerne har opsat antenner, der skaber forbindelse til og fra mobiltelefoner. Antennerne udsender radiobølger ligesom mobiltelefoner. Mobiloperatørerne efterlever meget nøje de retningslinjer og grænseværdier, der er fastsat af myndighederne.

LÆS MERE OM MOBILTELEFONI

Telekommunikationsindustrien / www.teleindustrien.dk

3 / www.3.dk

Sonofon / www.sonofon.dk

TDC / www.tdc.dk

Telia / www.telia.dk